

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ОБЛІКИ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ТА АДМІНІСТРАТИВНИХ ЗАВДАНЬ ЗА УЧАСТЮ АДВОКАТІВ

Старший викладач кафедри правосуддя та філософії доктор філософії Шульженко А.В.

Адвокатура є конституційно визначеним органом, якій здійснює правничу допомогу. У відповідності до ст.3 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», вона є недержавним самоврядним інститутом. І у даному визначенні при дослідженні нашої проблеми не державність адвокатури має важливе значення. Повноваження адвоката, якщо розуміти під цим поняттям діяльність адвоката, поширюються на територію України, тобто фактично, є рівними повноваженням представника державних органів.

Але при вирішенні завдань захисту, представництва, надання інших видів правничої допомоги деякі права адвоката залишаються обмеженими, і виникає необхідність залучення самим адвокатом інших видів захисту та представництва, якими, наприклад, можуть бути звернення до Міністерства юстиції, органів поліції, Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, до Президента України, до Конституційного суду.

До моменту функціонування Єдиного державного демографічного реєстру не існувало електронної загальнодержавної бази виданих паспортів. Інформація про видані паспорти до 2014 року в інформаційно-довідкових базах відсутня. Відповідно вимог закону, кожна особа, яка оформлює паспорт, повинна бути ідентифікована (проблема безгромадянства в Україні: причини виникнення та масштаби). Одна із основних проблем реалізації такої ідентифікації виникає для осіб, які на момент досягнення віку, коли отримується паспорт, знаходились в місцях позбавлення волі і з різних причин не отримали паспорт і в подальшому це теж стало неможливим з різних причин: втрата документів, смерть близьких, що могли б підтвердити особу, окупація, знищення архівів, переміщення і втрата зв'язків тощо.

У 2001 році під час перепису населення в Україні було виявлено 82550 осіб без громадянства, тобто без паспорта громадянина України, у 2021 році таких осіб нараховувалось 35000, після початку повномасштабного вторгнення повідомляється про 400000 таких осіб.

Положення про паспорт громадянина України передбачає подання таких документів, як заява встановленої форми, свідоцтво про народження, фотокартки, підтвердження сплати державного мита. Отримання ІД картки передбачає додатково подання ідентифікаційного номеру, паспорт одного з батьків або паспорт громадянина України. Ідентифікація особи за допомогою інших засобів включає подання необхідних підтверджуючих запитів до МВС, Національної поліції, Міністерства юстиції, установ виконання покарань, перевірка за даними реєстру виборців. Також може складатися акт встановлення особи через опитування родичів або двох свідків.

Верифікація громадянина у відповідності до Демографічного реєстру, п. 46 здійснюється шляхом візуального та/або автоматичного порівняння параметрів, в тому числі і біометричних, особи з документами або інформацією, що міститься в реєстрі, але сам Реєстр містить дані, починаючи з 2017 року, більші давні залишаються поза ним і потребують додаткових зусиль для отримання через направлення відповідних запитів до різних інстанцій.

Одним із способів ідентифікації, яка може бути проведена для отримання паспорту громадянина України, для категорії раніше судимих осіб, які не отримали паспорт громадян на Україні в місцях позбавлення волі з різних причин, слід запропонувати використання криміналістичних обліків, які найбільш повно можуть підтвердити особу колишнього засудженого, особливо дактилоскопічний та габітоскопічний облік – ідентифікація за фотозображенням. Слід зазначити, що ці методи ідентифікації слід поєднувати і не використовувати окремо.

Створена у 2017 році система криміналістичних обліків Національної поліції України (ІПНП) включає підсистеми «Особа», «Розшук», «Пізнання», «Дактилоскопічний облік» та ін. Підсистема «Особа» містить інформацію про осіб, які вчинили правопорушення, за категоріями «підсудні», «раніше судимі», «засуджені до БПВ», «адміністративний нагляд», «формальний нагляд», «психічнохворі», «повії», «причетні до НОН», «дитина-правопорушник», «сімейний насильник». Але серед обмежень для адвокатів є заборона використання криміналістичних обліків, звернення до яких необхідне для здійснення функцій захисту

Вчені та експерти-практики наголошують на необхідності створення Концепції дактилоскопічної реєстрації за напрямками: організація безпосередньо дактилоскопічної реєстрації; розробка проекту Закону України «Про дактилоскопічну реєстрацію»; створення єдиної централізованої системи дактилоскопічної реєстрації в країні та ін. Також є пропозиції щодо створення системи біометричної реєстрації, яка б містила дані не тільки про відбитки пальців рук, а й інші види біометричних технологій. Враховуючи потреби, обумовлені несприятливими життєвими обставинами деяких категорій українців, а також періодом воєнного стану, необхідно створення єдиного банку даних біометричних зразків, з доступом до нього як захисників, так і державних службовців. Така аналогія із прогресивним світом значно б скоротила кількість часу при вирішенні проблем безгромадянства окремих категорій.